

Kollektivtrafikbarometern

Frågor kopplade till coronapandemin mars-maj 2020

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

Förord

Kollektivtrafikbarometern är en branschgemensam kvalitets- och resvaneundersökning som drivs och utvecklas av Svensk Kollektivtrafik. Mätningarna har gjorts sedan 2001. Kollektivtrafikbarometern genomförs löpande i hela landet utom i Region Södermanland. Undersökningen används av länstrafikbolag och kollektivtrafikmyndigheter som ett verktyg att följa ett mätbart och objektiva resultat för kundupplevd kvalitet på sin trafik, både lokalt och regionalt.

I slutet av mars kompletterades undersökningen med frågor kring medborgare och resenärers inställning och resebeteende till kollektivtrafiken kopplat till coronapandemin. Dessa tillägsfrågor har ställts till de som svarat att de brukar resa i kollektivtrafiken frekvent till mer sällan, men inte till de som aldrig reser kollektivt. För perioden mars-maj 2020 som är fokus i detta PM besvarades frågorna av 11 782 slumpmässigt utvalda respondenter.

Under september månad kommer vi återkomma med en ny rapport som belyser sommarens resande samt hur utträttandet av olika ärenden påverkats under pandemin.

De betydande resandeminskningarna för kollektivtrafiken i kombination med myndigheternas krav att inte dra ner på utbudet har inneburit ökade kostnader och minskade intäkter. Kan inte detta underskott täckas kommer man på många ställen i landet tvingas att kraftigt dra ner på utbudet under hösten och nästa år, kanske främst i glesbygden. Det kommer då att vara mycket svårt att vinna tillbaka de resenärer som pga pandemin tvingats att resa med egen bil. Möjligheterna att uppnå av regering och riksdag fastställda nationella mål kring klimat och miljö, tillgänglighet, folkhälsa, trafiksäkerhet.

Sammanfattning av resultaten

- Marknadsandelen för kollektivtrafiken var som lägst i april, med viss återhämtning i maj. Resandeminskningarna är betydande och det finns tydliga indikationer på att olika ålders- och inkomstgrupper har tagit olika strategier för att förändra sitt resande. Antalet resor per person oavsett färdmedel har minskat under pandemin men kollektivtrafiken har fått känna av den största minskningen.
- Låginkomsttagare och äldre är de som i större utsträckning avstår från att överhuvudtaget resa. Det är i samma grupper som oron att smittas av Corona i kollektivtrafiken är som störst. Storstadsbor och yngre och bilpoolsanvändare är de som främst växlat över till digitala möten och distansarbete.
- Branschens nyckeltal kring förtroende för kollektivtrafiken och branschen har inte påverkats nämnvärt negativt, till exempel vad gäller nöjdheten med bolaget och nöjdheten med senaste resan. Trots pandemin och oron att smittas har upplevelsen av trygghet i kollektivtrafiken bara minskat med 3 procentenheter.
- Resultaten varierar över landets olika regioner

Kontakt för frågor rörande resultat och analys

Mattias Andersson, mattias.andersson@svenskkollektivtrafik.se

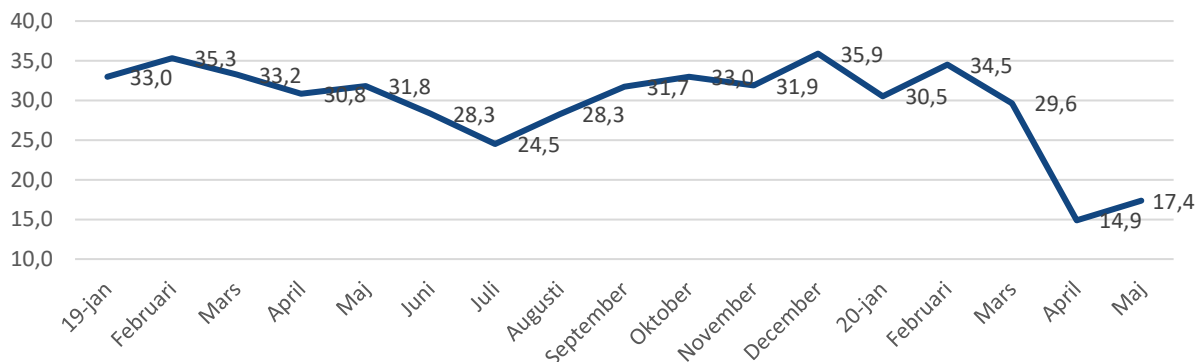

Marknadsandel för kollektivtrafik av motoriserat resande

Marknadsandelen för kollektivtrafiken (som en andel av det motoriserade resandet) har minskat stort, minskningen började i mars och har fortsatt under april. I maj har resandet återhämtat sig något. Det är både kunder och sällanresenärer som minskar sitt resande i kollektivtrafiken.

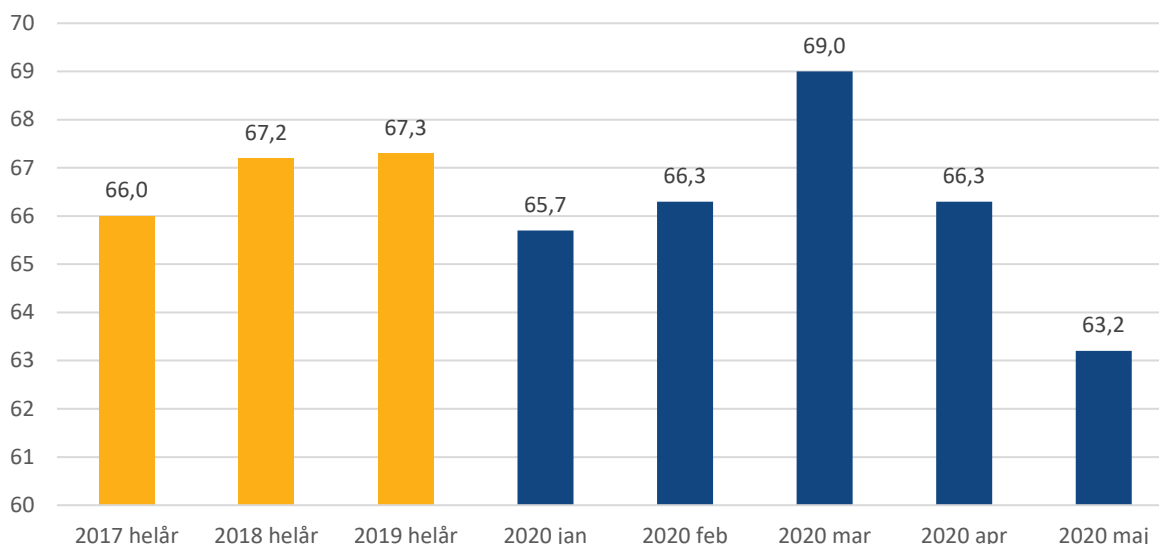
Antalet resor rent generellt (inklusive cykel och gång) minskade med runt 36% för perioden april-maj i år jämfört med föregående år. För kollektivtrafiken var minskningen under samma period 68%

Kollektivtrafikens marknadsandel 2019-2020

Har tryggheten i kollektivtrafiken förändrats?

Inledningsvis under pandemin ökade resenärernas trygghet för att resa kollektivt för att sedan sjunka. Utifrån övriga förändringar är minskningen på tre procentenheter inte stor. Men det finns anledningar att följa frågan "Det känns tryggt att resa med bolaget" över tid.

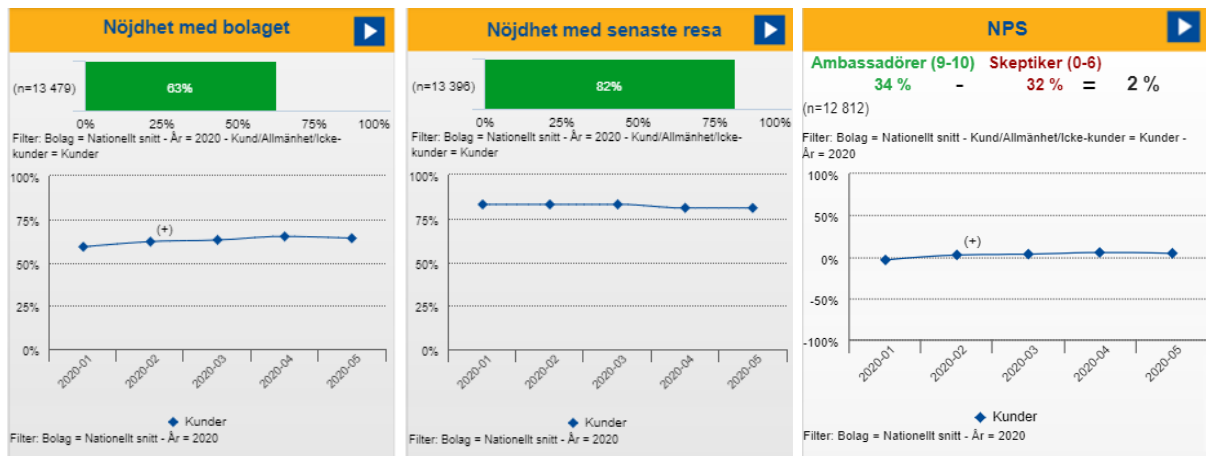

Kunderna är fortsatt nöjda med kollektivtrafiken

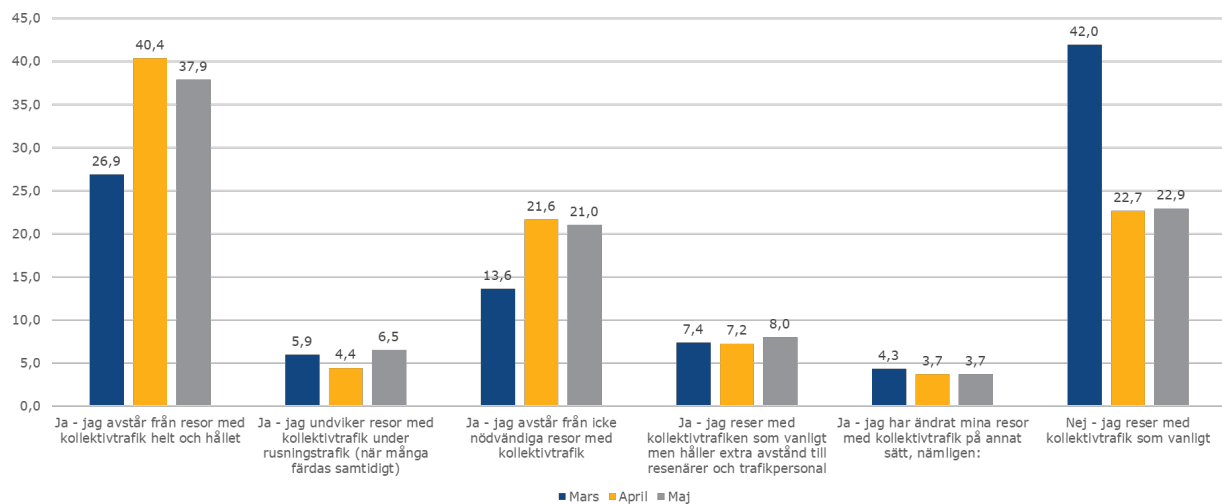
När man tittar på de övergripande nyckeltalen (nöjd med senaste resan, nöjd med bolaget och om man rekommenderar bolaget) är kundernas attityder mer eller mindre oförändrade sedan årsskiftet. Resandetappet i samband med Coronapandemin har alltså

inte påverkar förtroende för kollektivtrafiken, eller nöjdheten med tjänsterna som sådana.

Har utbrottet av coronaviruset medfört att du ändrat dina resvanor med kollektivtrafiken?

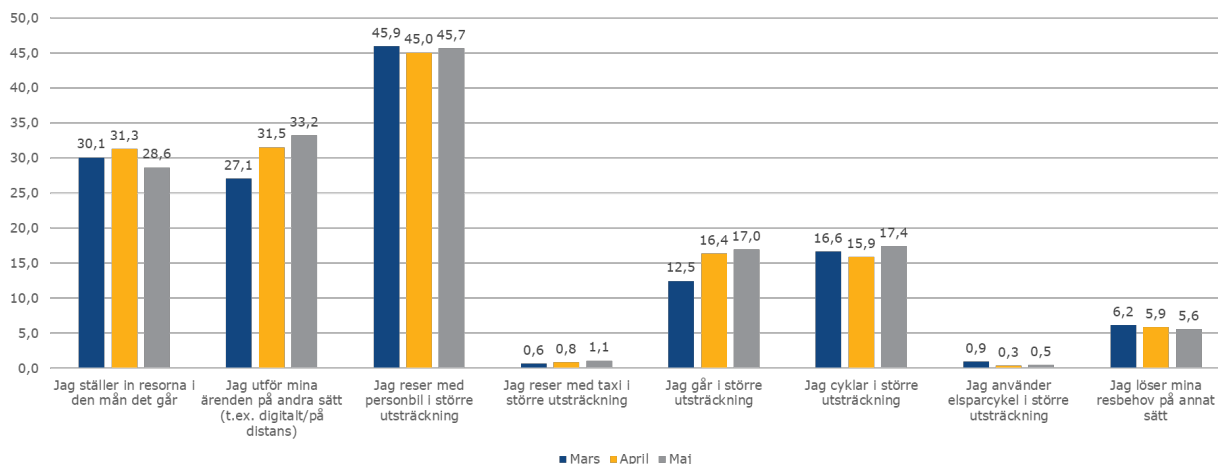

Resenärerna väljer tydligt att minska sitt resande eller helt avstå att resa kollektivt. I pandemins inledande fas var ändringarna mindre och hade sin kulmen i april. Under juni har fler hittat tillbaka till kollektivtrafiken men agerar restriktivt till hur och när man reser.

Analyserar man utifrån landets **regioner** ser man skillnader, där det spänner mellan en andel på 28% och 43% som säger sig helt undvika kollektivtrafiken. Halland och Gävleborg och Stockholm är de regioner där flest säger sig avstå. Den andel som inte säger sig ha förändrat sitt beteende alls är störst på Gotland och i Blekinge och minst i Stockholm.

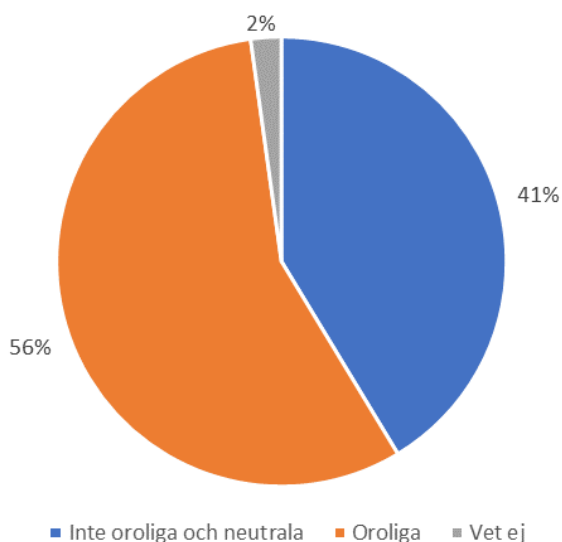
Hur löser du dina resbehov nu när dina resvanor med kollektivtrafiken ändrats?

Främst **personbilen** ersätter kollektivtrafikresor, men även distansarbete och digitala möten och delvis gång och vanlig cykel. **Elsparcyklar** så som ett individuellt färdmedel utan krav på vare sig körkort eller eget fordon har inte tagit den marknadsandel man kanske skulle ha förväntat sig.

I Dalarna, Kalmar och Halland finns störst andel som ersatt kollektivresor med resor i **egen bil**. I Region Uppsala är andelen som tagit bilen hela 19 procentenheter lägre än i Dalarna. Västerbottningar och närkingar övergår till att resa med **cykel** större utsträckning än i andra regioner. I Stockholm hittar man den största andelen som börjat gå istället, det är den enda regionen där **taxi** fått en nämnvärd överströmning av kollektivtrafikresenärer. Störst beteendeförändring som påverkar resandet som helhet har skett i Region Stockholm där 40% av de tillfrågade ersatt resor med **distansarbete**, digitala möten eller liknande. Gotlänningar och värmlänningar är mer benägna att ställa in både resa och ärende än i övriga regioner.

Är du orolig att bli smittad med det nya coronaviruset vid resor med kollektivtrafik?

56% av de tillfrågade är oroliga för att smittas av Corona i kollektivtrafiken i perioden mars-maj. Under maj månad har oron minskat något.

Kvinnor är oroliga i högre utsträckning än män. Oron är större i **stadstrafiken** än i regiontrafiken, troligen för att det där oftast är mer resenärer ombord och intensivare rus. De som vanligtvis växlar mellan att resa med bil och kollektivtrafik är mer oroliga än de som är rena kollektivtrafikresenärer.

Oron att bli smittad är störst i **storstadslänen** men också i Gävleborg och Västernorrland, minst oroliga är man på Gotland och i Jämtland.

Socioekonomiska aspekter

Äldre avstår att resa

59% av **personer över 65 år avstår helt** från att resa kollektivt medan fortsatt 15% i samma åldersgrupp reser med kollektivtrafiken utan att ha ändrat sitt beteende. Ju yngre desto mindre andel avstår hela att resa utan väljer istället olika strategier som att undvika rusning, hålla extra avstånd till medresenärer etc.

Det är främst personer i åldern 15-44 som växlat över till digitala möten, distansarbete etc som ersättning för sin kollektivtrafikresa. Samma åldersgrupp är också den som i störst utsträckning börjat cykla eller gå. **Åldersgruppen 45-64 år** är den som i störst utsträckning istället **flyttat** över sina kollektivtrafikresor **till privatbilen**. Det lilla överflödet som skett till elsparkcykel och taxi är främst i åldersgruppen 26-44 år.

71% i åldersgruppen 65 år+ eller äldre är oroliga för att smittas av Corona i kollektivtrafiken, för åldersgruppen 15-19 år är motsvarande siffra 42%. Det är främst de som angett svarsalternativet "mycket orolig" som ökar med stigande ålder.

Tjänstebilsinnehavare ersätter kollektivtrafikresor med egen bil mer än bilägare

Det är en större andel av de som äger bil eller har tjänstebil som säger att de helt avstår att resa med kollektivtrafik jämfört med de som inte har tillgång till bil, lånar av vänner/bekanta eller är med i en bilpool. Men det är också en något större andel som **reser precis som vanligt med kollektivtrafiken som äger bil**/har tjänstebil jämfört med de grupper som inte har tillgång till bil eller är med i bilpool/lånar av vänner och bekanta. De som lånar bil eller **inte äger bil** är de som i större andel **undviker rusning** när de reser med kollektivtrafiken.

De som har **tjänstebil** är allra mest benägna att resa mer med bil som ersättning för kollektivtrafik och minst benägen av grupperna att ersätta sina resor med gång. De som äger bil/har tjänstebil är de som är minst benägna att ersätta kollektivtrafikresor med cykel. Bilpoolsanvändare är mer benägna än de andra att både gå, ta taxi och ersätta kollektivtrafikresor med distansarbete och digitala möten.

Oron att bli smittad i kollektivtrafiken är minst hos de som är med i bilpool/lånar bil.

Olika beteendeförändringar och orosnivå vid olika inkomstnivåer

En något större andel av **höginkomsttagarna** (hushållets sammanlagda månadsinkomst över 50 tkr) har helt **slutat åka kollektivt**, men också en något större andel reser med kollektivtrafiken utan att ändra beteende utifrån Coronapandemin. Att hålla extra avstånd i kollektivtrafiken eller undvika rusning är det istället de med lägre månadsinkomst som gör i större utsträckning.

Det är främst höginkomsttagare som ersätter resor med egen bil, taxi, med digitala möten eller distansarbete, samt en andel av de med mycket låg inkomst, som troligtvis är studenter. **Låginkomsttagare** är annars den grupp som i störst utsträckning **avstår** från det som var anledningen till resan **eller går**. De som väljer att cykla är spridda över inkomstskalan.

Oron för att smittas i kollektivtrafiken ökar med minskade inkomstnivåer och skiljer 12 procentenheter mellan den lägsta och högsta inkomstgruppen.

Svensk Kollektivtrafik är bransch-och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige.

Årligen görs mer än 1,7 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 96 % av landets busstrafik och 83% av landets persontågstrafik. Våra medlemmar ansvarar också, helt eller delvis, för färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och skolskjuts, beroende på hur primärkommuner och regioner överlåtit ansvaret.

